

CAUCAZUL DE LA RECONCILIERE LA RECONSTRUCȚIE

THE CAUCASUS FROM RECONCILIATION TO RECONSTRUCTION

*Gl. (r) prof. univ. dr. Anghel ANDREESCU**

Rezumat: Zona alcătuită din Azerbaidjan și celelalte republici autonome și entități politice nerecunoscute internațional, supranumită și Balcanii Eurasiei, cuprinde peste 50 de popoare, cu zeci de limbi și dialecte, cu religii diferite, cu o istorie zbuciumată și cu mari rezerve energetice râvnite de marile puteri ale lumii.

Cuvinte-cheie: conflicte etnice, reconciliere, reconstrucție, resurse energetice și gaze naturale.

Abstract: The area made up of Azerbaijan and the other autonomous republics and internationally unrecognized political entities, also called the Eurasia of the Balkans, includes over 50 nations, with dozens of languages and dialects, with various religions, with a tumultuous history and significant reserves of natural resources coveted by the big world powers.

Keywords: ethnic conflicts, reconciliation, reconstruction, energy and natural gas.

Caucazul este zona situată între Marea Neagră și Marea Caspică, care cuprinde cele trei state independente: Georgia, Armenia și Azerbaidjan, precum și republicile autonome: Adâgheia, Cerkessia, Balakaria, Osetia de Nord, Ingușetia, Cecenia și Daghestan. La acestea se adaugă încă trei entități politico – naționaliste, nerecunoscute de instituțiile internaționale, precum: Abhazia, Nagorno Karabah și Osetia de Sud.

Această zonă, greu încercată din cauza conflictelor etnice din regiune, supranumită și *Balcanii Eurasiei*, cuprinde peste 50 de popoare, cu zeci de limbi și dialecte, cu o istorie zbuciumată, cu religii diferite: azerii musulmani (sora mai mică a Turciei, cum se mai numește în zonă); armenii sunt creștini ortodocși de rit vechi sau catolici; georgienii creștini ortodocși, între aceste popoare/etnii s-a ajuns la o stare relativă de normalitate, însă nemulțumirile persistă, mocnesc, gata oricând să izbucnească.

* General (Chestor de Poliție în rezervă), membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, E-mail: xwx52@yahoo.com

La popoarele amintite mai sus, se adaugă grupurile de kurzi, ruși, ucrainieni etc.

Zona a fost puternic influențată de ocupația sovietică și rusă, de peste 70 de ani, datorită bogatelor zăcăminte de hidrocarburi și de gaze și alte minerale, dar și a poziției strategice unde se situează, între cele două mări, între cele două continente ale lumii, Asia și Europa.

Conflictele în zonă au fost nenumărate, dure, fără soluții definitive, precum cazul Nagorno – Karabah, o regiune armeană situată în interiorul granițelor Azerbaidjanului și aparținând Armeniei, sprijinită de Rusia.

La fel de complicată este situația republicii autonome Abhazia în Georgia, desigur sprijinită de Rusia, militar și politic.

Osetia de Sud, aflată în Nordul Georgiei este o altă regiune autonomă din Georgia, la fel sprijinită de Rusia, cu multe conflicte sângeroase cu Georgia, inclusiv ocuparea acesteia de către Rusia.

Caucazul de sud se prezintă în acest moment ca o regiune a conflictelor înghețate, unde progresele sunt ne semnificative și nici nu se întrevăd succese în viitorul apropiat, datorită intereselor marilor puteri în zonă, în special a Rusiei, dar și ale SUA, la care se mai adaugă, Marea Britanie, Turcia, Iranul și alte state precum China în lupta pentru resursele energetice ale zonei.

În ultimii ani, UE și-a manifestat interesul în privința unor acorduri cu statele din zonă, bogate în resurse energetice, a unor proiecte de finanțare a conductelor spre Europa precum: Azerbaidjan, Kazakhstan, Turkmenistan etc.

Se apreciază de către Rusia că ea este îndreptățită să stăpânească teritoriile din Caucaz și legitimă în zonă, după stăpânirea de mai mulți ani a acesteia, ca parte componentă a fostei URSS, precum și după investițiile făcute în zona petrolieră și de gaze.

Primele exploatări în aceste ținuturi, începuseră în anul 1883, cu un vârf al exploatărilor de petrol în timpul Primului Război Mondial, ceea ce înseamnă peste 20% din producția totală a Rusiei, iar restul îl obținea din exploatările din Azerbaidjan.

Alte puteri mondiale aveau interese în zonă, precum Germania în timpul celui de-al Doilea Război Mondial pentru a completa petrolul necesar mașinii de război, în cea mai mare parte furnizat de România.

De fapt Caucazul a devenit unul dintre interesele strategice ale marilor puteri economice și militare actuale.

Groznâi a devenit un punct cheie al conductelor petroliere care vin din Rusia, Asia Centrală, deoarece rezervele de petrol din Cecenia, Iugușeția sunt estimate la zeci de milioane de tone și chiar mai mult din exploatările Azerbaidjan.

Interesul, după 1994, al factorilor de decizie economică din SUA, au avertizat conducerea Statelor Unite să asigure accesul la mai multe zone ca rezerve sigure și rute de transport ale aurului negru.

Nu întâmplător președintele Clinton a declarat Marea Caspică, zonă de interes strategic pentru SUA.

Marile puteri interesate de această zonă au inoculat ideea că statele vor primi garanții de securitate, dacă acceptă tutela lor, în caz contrar vor avea probleme, așa cum s-a și întâmplat cu intervenția armată a Rusiei în Cecenia terminată cu un eșec răsunător pentru o fostă mare putere strategică militară.

Cecenia a demonstrat cum o mare putere a suferit înfrângeri din partea unui inamic foarte motivat, cu o experiență în lupta de gherilă urbană, o cunoaștere perfectă a teritoriului, fără un front continuu, clasic, cu acțiuni îndrăznețe, chiar la sacrificii, precum *Școala din Beslan*, pot pune în dificultate inamici puternici ca Rusia.

Vânzările de petrol au constituit pentru Rusia, dar și pentru fosta URSS o principală sursă de venituri în valută forte, dar și o însemnată armă strategică, de șantaj, așa cum s-a demonstrat și în toți anii trecuți și prezenți, față de Ucraina și alte state ale Europei.

Zona Caucazului este importantă pentru rezervele de petrol și gaze, însă alte state ale zonei se confruntă cu mai multe probleme interne, mai ales cele care nu dispun de bogățiile subsolului, precum Armenia și Georgia.

Cecenia și alte state din zonă au fost furnizoare importante de arme și alte echipamente militare în Bosnia, Kosovo etc., în timpul conflictelor cu Serbia, precum și de droguri spre Balcani și Europa.

Criminalitatea transfrontalieră se menține la cote ridicate prin: migrație ilegală, trafic de droguri, arme, carne vie, țigări etc., deci o politică de bună vecinătate ar fi binevenită în stoparea acestor fapte grave și periculoase pentru Europa.

Prin analizarea zonei de către experții Stratfor s-a ajuns la concluzia că o nouă confruntare între Rusia și Occident referitoare la Caucazul de Sud este în derulare în condițiile consolidării Rusiei în Armenia și chiar la granița Georgiei după lecția administrată acestei țări în 1993, în parte și Ucrainei după anexarea Crimeii și altor zone.

De rezolvarea conflictelor etnopolitice depinde stabilitatea și dezvoltarea acestei zone atât de mult încercată.

Rusia își promovează în zonă interesele, mai ales după rezolvarea în mare parte a diferendelor cu Cecenia, Ucraina, Turcia etc.

Implicarea SUA în zonă a fost prudentă, cel mult pentru rezolvarea problemelor legate de resursele energetice.

Comunitățile etnice din Caucazul de Sud, aflate în divergențe nu au dovedit disponibilități reale către compromisuri reciproce, fără de care nu se poate avansa, deci un dialog constructiv, eficient și evitarea confruntărilor, inclusiv armate.

În această zonă tradiționalistă, fărâmițată, drepturile minorităților, ale oamenilor în general sunt neglijate, nu sunt pe agenda politicienilor și nici măcar respectate.

Compromisul nu este de actualitate, din pricina situațiilor strategice în care se găsesc statele din acest spațiu geografic, strategic, deși unele rezultate demonstrează că se poate rezolva dacă se dorește de fiecare parte.

Reconstrucția în zonă a demarat cu unele rezultate acceptabile mai ales pentru statele care dispun de resurse energetice.

Efectele se văd prin modernizarea infrastructurilor, a localităților, respectiv orașelor, precum în Baku, Tibilisi, Erevan etc.

În concluzie se poate aprecia că Georgia, dar și Armenia ar dori să fie mai apropiate de Europa, iar Azerbaidjanul și celelalte state asiatice centrale, bogate în resurse energetice naturale, doresc să valorifice aceste resurse, să-și consolideze poziția într-un complex de securitate regională, prin parteneriate regionale sau internaționale.

NATO poate fi o soluție și din punct de vedere al UE și SUA pentru a contracara amenințarea Rusiei în zonă, printr-o prezență militară activă.

